

Din guide för att upphandla textilservice med bästa resultat

Kommunal omsorg

Innehåll

1. Inför upphandlingen	4
2. Miljö	7
3. Upphandlingens föreskrifter	9
4. Textilier	15
5. Övrigt	18

Upphandla med bästa resultat.

Att upphandla textilservice till en omsorgsverksamhet kan många gånger vara knepigt då de anställda i inom omsorgen arbetar i så olika miljöer och under olika förutsättningar. Detta ställer höga krav på den upphandlande enheten.

För många är detta dessutom en helt ny upphandlingskategori. Som textilservicepartner med lång erfarenhet vet vi vilka krav man bör ställa och hur man bör lägga upp sitt förfrågningsunderlag för att resultatet ska bli så bra som möjligt för både kunden och leverantören. Vi har därför satt samman denna guide som kan vara till din hjälp inför en upphandling av textilservicetjänster.

1. Inför upphandlingen

- Dela inte upp upphandlingen
- Utgå ifrån Socialstyrelsens föreskrifter om hygien
- Påbörja upphandlingen i god tid
- Bjud in till dialog
- Hantering av textilier

Dela inte upp upphandlingen.

Vi rekommenderar en samlad upphandling som omfattar såväl personalplagg som bädd-, bad- och patienttextilier samt eget gods för vårdboenden, hemtjänst och samtliga övriga verksamheter som nyttjar personal- och patienttextilier. Detta medför en mer miljö- och kostnadseffektiv tjänst med färre transporter och minskade svinnkostnader då det är mindre risk för att textilier blandas ihop eller försvinner mellan olika leverantörer.

Påbörja upphandlingen i god tid.

Tänk på att påbörja upphandlingen i god tid så att beslut om vald leverantör kan fattas minst 7-8 månader innan ni önskar att avtalet ska starta. Detta för att leverantören ska ha tid att förbereda uppdraget. Faktorer såsom textilval, avtalets omfattning, särskilda krav på textilier och leddid hos leverantör etc. är sådant som påverkar uppstartstiden. Vi rekommenderar att avtalsstart gäller från och med första leveransen, och inte från avtalssignering.

Bjud in till dialog.

Att prata med leverantörer före en upphandling genom att bjuda in dem för att presentera vad som finns på marknaden, ringa och ställa frågor eller be dem beskriva t.ex. hur man på bästa sätt ställer miljökrav inom det specifika området skapar bra förutsättningar för båda parter inför ett avtal. Du som upphandlare kan på detta sätt få ett bra underlag och kanske t.o.m. minska arbetsbelastningen vid framtagande av förfrågningsunderlaget och minimera antal frågor från leverantörer under anbudstiden.

För oavsett vad som ska upphandlas så ska man inte vara rädd att nyttja den kompetens som leverantören faktiskt har. Som upphandlare hanterar du kanske ämnet var fjärde år, och kan såklart inte förväntas vara expert inom området, framförallt när det ena stunden ska upphandlas textilservice och i nästa stund något helt annat.

Hantering av textilier.

Textilhanteringen hos leverantören ska följa riktlinjer enligt *Textilhandboken - Avsedd för textilier inom vård och omsorg SIS-TR 11:2011*. Leverantören ska även följa SS-EN 14065, där ett kvalitetssystem med riskanalys tillämpas för att garantera hygieniskt säkerställda textilier till kunden.

Utgå ifrån Socialstyrelsens föreskrifter om hygien.

Enligt [Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg](#) gäller att

- Arbetskläder får endast bäras i arbetet. Om arbetet bedrivs på flera platser, får de dock även bäras vid färd mellan dessa.

- Arbetsklädernas ärmar ska vara så korta att de slutar ovanför armbågen.
- Arbetskläderna ska bytas dagligen. Om de blir förorenade eller om det annars finns behov av det, ska de bytas så snart som möjligt.
- Om kläderna riskerar att komma i kontakt med kroppsvätskor eller annat biologiskt material under ett vård- eller omsorgsmoment, ska plastförkläde, skyddsrock eller motsvarande skyddskläder användas utanpå arbetskläderna.
- Om skyddskläder används vid vård av eller omsorg om flera personer efter varandra, ska de bytas mellan varje person.

2. Miljö

- Ställ krav på miljö
- Samarbete för att motverka svinn

Ställ krav på miljö.

Leverantören ska uppfylla Upphandlingsmyndighetens baskrav på Tvätt och textilservice.

I förfrågningsunderlaget bör man hänvisa till den senaste versionen av Upphandlingsmyndighetens krav och gärna till respektive Krav-ID så att det är tydligt vilka krav som avses och hur dessa ska tolkas. Det är viktigt att man inte bara tar alla krav rakt av då flera av dessa inte är applicerbara på efterfrågad tjänst och efterfrågade textilier.

På [upphandlingsmyndighetens hemsida](#) finns kriteriedokument med de senaste kraven i RTF/DOC format att använda sig av. Det är viktigt att man inte ändrar något i kravtexten förutom i de fält som är avsedda för specifik information om aktuellt avtal.

Vår rekommendation är att inga verifikat bör lämnas med anbudet utan att istället begära in dessa från vinnande anbudsgivare i samband med avtalssignering.

Samarbete för att motverka svinn.

Textilier som försvinner innebär onödiga kostnader för både leverantören och för kunden. Det belastar dessutom vår miljö helt i onödan när försvunna textilier måste ersättas med nya. Därför är det viktigt att både leverantören och kunden samarbetar aktivt för att motverka alla typer av svinn i verksamheten. T.ex. genom att skapa rutin för att kontinuerligt gå igenom textilförråden ute i verksamheten och skicka in textilier som inte används till tvätteriet.

3. Upphandlingens föreskrifter

- Avtalslängd
- Antal leveransdagar på en vecka
- Antal leveransplatser
- Val av utvärderingsmodell

Avtalslängd.

Vi rekommenderar att avtalslängden anges till minst 4 år, där det sista året kan anges som tilläggsoption: 3+1 år. Anledningen är att det ger en kostnadseffektiv lösning för båda parter då investerade textilier vanligtvis avskrivs på 3-4 år. Som exempel kan ett plagg som kostar 100 kronor i inköp belasta kunden med 25 kronor per år vid ett fyraårigt avtal jämfört med 100 kronor per år om avtalet endast är på ett år.

Antal leveransdagar på en vecka.

Att nyttja en leveransdag per vecka ger en bra, kostnadseffektiv och miljövänlig lösning. Det ger leverantören större möjlighet att optimera transporter och minskar CO₂-utsläpp och det sänker era leveranskostnader. Det öppnar även upp för leverantörer som avståndsmässigt ligger längre bort att kunna lämna anbud och ökar därmed konkurrensen.

Antal leveransplatser.

I förfrågningsunderlaget bör det tydlig framgå information avseende:

- antal leveransplatser inklusive adresser och information utifall det förekommer särskilda förutsättningar på respektive plats
- antal enheter/avdelningar per leveransplats och om dessa kan sampackas

- om leveranser från leverantören ska ske till en distributionscentral och kunden själv avser sprida textilierna inom kommunen genom egen transport

Det är även bra att ange hur många anställda och hur många bäddar som finns på varje adress samt vilket gods som ska levereras till respektive plats för att leverantören ska kunna ge ett så bra anbudspris som möjligt.

Val av utvärderingsmodell.

Vi rekommenderar en utvärderingsmodell som tar hänsyn till bästa förhållandet mellan pris och kvalitet baserat på kriterier såsom leverantörens miljöarbete, andel miljötextilier i textilstocken, andel miljövänligt bränsle i de transporter som uppdraget innefattar och leverantörens CSR-arbete. Nedan har vi formulerat ett exempel på en utvärderingsmodell med fokus på miljö och pris.

Utvärdering på miljö 50 % och pris 50 %

Hållbara textilier, viktning 20 %

Leverantören bör erbjuda hållbara textilier där minst 50% av textilens innehåll är alternativa fiber, ex. lyocell, åtevarna textilfibrer eller liknande. För att erhålla poäng ska leverantören bifoga dokumentation på textilens innehåll.

Ange procent (%) av den uppskattade totala volymen angivet i prislistan som ni kan erbjuda miljötextilier, dvs mätt i andelen individuella hållbara textilier av totala antalet textilier.

Exempel på påslag:

Poäng	%	Påslag
0	0 %	100 000 kr
1	5 %	50 000 kr
3	10 %	25 000 kr
5	20 %	0 kr

Kommentar: Framtagande av textilier har en stor del i klimatpåverkan gällande tvätt- och textilservice. Framställning av bomull är särskilt resurskrävande och det finns miljömässigt bättre alternativ att efterfråga. Det är därför viktigt att upphandla hållbara textilier där så är möjligt.

Transporter med förnybart bränsle, viktning 10 %

Leverantören ska lämna en redovisning hur minst 25 % av transporterna under avtalstiden ska kunna genomföras med förnybara drivmedel.

Forts. på nästa sida.

Exempel på påslag

Upp till 50 % av transporterna kan utföras med förnybara drivmedel.	5 poäng
Upp till 40 % av transporterna kan utföras med förnybara drivmedel.	3 poäng
Upp till 30 % av transporterna kan utföras med förnybara drivmedel.	1 poäng
Upp till 25 % av transporterna kan utföras med förnybara drivmedel.	0 poäng

CSR, viktning 20 %

Vid utförande av textilservice är det viktigt att leverantören lever upp till uppförandekod och arbetar nedåt i leverantörskedjan. Beskriv hur ni arbetar med att implementera angiven uppförandekod i leverantörsleden.

Utvärdering sker baserat på leverantörens beskrivning.

Exempel på påslag

Väl dokumenterade rutiner och en väl genomarbetad metod finns, leverantören har erfarenhet av dessa sedan tidigare och beskriver ett realiserbart förfarande. Rutinerna och metodiken bidrar till ett proaktivt arbete. Anbudsgivaren uppvisar mycket stor kompetens kring rutinerna och metoderna.	5 poäng
Väl dokumenterade rutiner och en väl genomarbetad metod finns, leverantören har erfarenhet av dessa sedan tidigare och beskriver ett realiserbart förfarande.	3 poäng
Rutiner och metoder finns.	1 poäng
Avsaknad av rutiner alternativt ej genomförbara rutiner och metod.	0 poäng

Forts. på nästa sida.

Pris, viktning 50 %

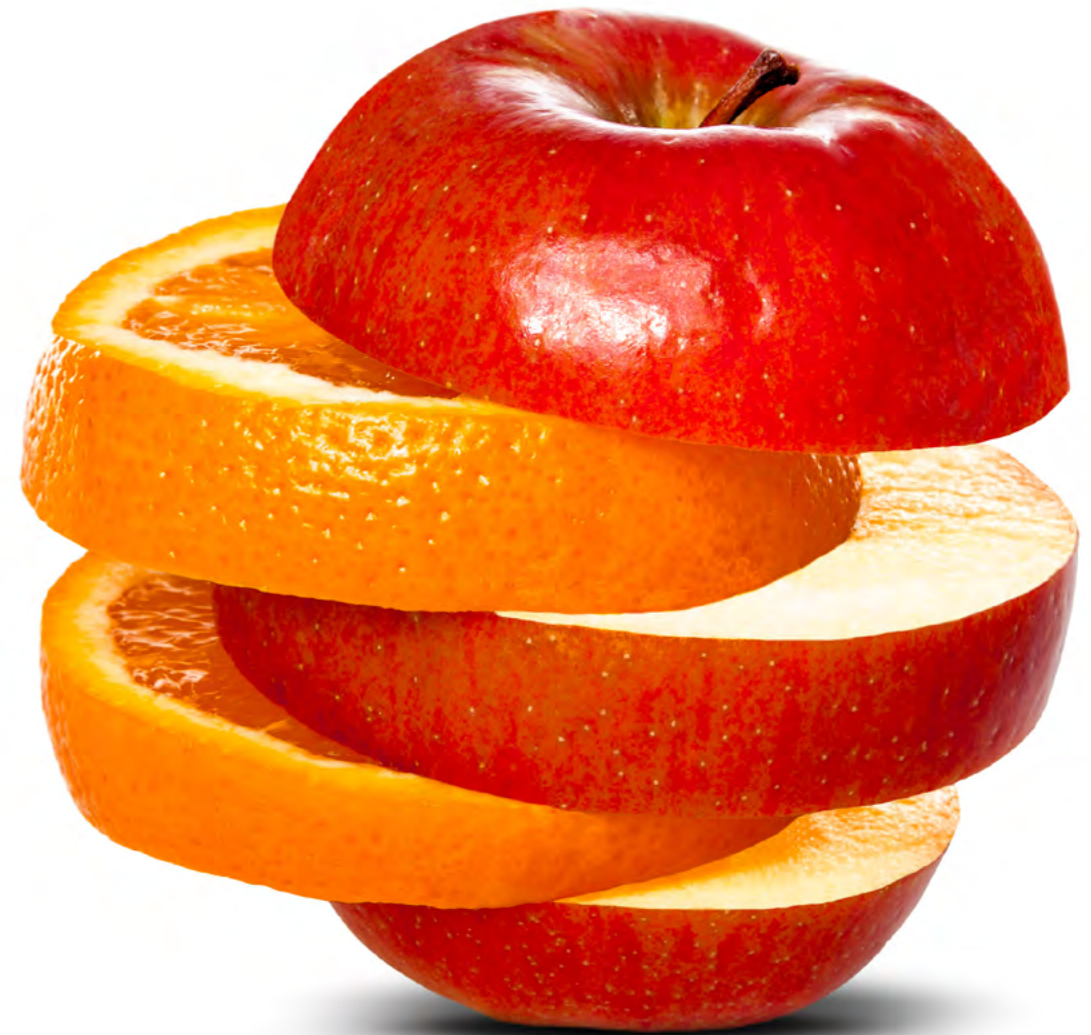
Sortiment cirkulationstvätt – bädd-, bad- och patienttextilier

Ange pris per tvättad artikel. Angiven volym i prisbilagan cirkulationsgods avser årsvolym för 2016.

Sortiment hyreslösning – personalkläder

Ange hyrespris per vecka per textil. Priser räknas sedan upp med 52 veckor för att visa årligt pris.

Kommentar: Vi rekommenderar inte en subjektiv utvärdering av textiliernas komfort, design och färg. Ett tydligt underlag om vad verksamheten önskar av textiliernas funktion är bättre.

4. Textilier

- Personalkläder
- Bädd-, bad- och patienttextilier
- Kundägda textilier

Personalkläder.

För personalkläder rekommenderar vi en hyreslösning vilket innebär att leverantören debiterar en veckohyra per plagg. I hyran ingår alla kostnader för textilinköp, tvätt och transport. Priset som efterfrågas bör därför vara kostnaden per vecka per insatt plagg multiplicerat med antal veckor på ett år, d.v.s. 52.

För att leverantören ska kunna ge en korrekt kostnads kalkyl och för att er utvärdering ska bli så korrekt som möjligt behöver förfrågningsunderlaget innehålla uppgifter om:

- Antal anställda som ska använda textilierna.
- Till vikarier rekommenderar vi ett påslag på 10 % på den textilstock som är beräknad till ordinarie personal, dock minst 11 uppsättningar per avdelning i storleksspannet S-XXL.
- Hur många gånger per vecka personalen antas byta kläder.
- Hur många överdelar resp. underdelar som beräknas per person. T.ex. om personalen ska byta plagg fem gånger i veckan är vår rekommendation att ni utgår ifrån 12 uppsättningar per person och vecka (12 överdelar + 12 underdelar). På så sätt kommer varje medarbetare att, utöver den uppsättning som för tillfället används, plus en i reserv, varje vecka få 5 nya uppsättningar levererade och skicka 5 uppsättningar till tvätt.

- Specificera önskemål och krav på plaggens design och funktion. Tänk dock på att inte ställa för snäva krav på plaggens materialsammansättning, gramvikter eller specifika färgkoder då många leverantörer kan ha olika materialsammansättningar och utseende på sina plagg men som ändå uppfyller samma funktion. Ju färre färger och varianter som väljs, desto bättre flöde hos både kund och leverantör. Välj förslagsvis bara en färg på byxa och 2 färger på överdelarna.

Exempel: Bussarong i V-ringad unisexmodell i bomull och polyester, rymliga fickor framtill, 150-200 gram/m². Marinblå och vit. Bussarongen ska erbjudas/finnas i storlek S-XXL eller motsvarande.

Välj en generisk textilstock i unisexmodell utan kundlogotyp eller märkning för person och/eller avdelning för maximal flexibilitet vad gäller personförändringar, kostnadseffektivitet och minimerad hanteringstid.

Bädd-, bad- och patienttextilier.

För textilier som inte är personalkläder d.v.s. bädd-, bad- och patienttextilier rekommenderar vi en styckprislösning. Det innebär att debitering sker per levererat antal artiklar. I priset ingår alla kostnader för textilköp, tvätt och transport. Priset på dessa artiklar bör därför efterfrågas som pris per styck per levererat antal under ett helt år.

För att leverantören ska kunna ge en korrekt kostnadskalkyl och för att er utvärdering ska bli så korrekt som möjligt behöver förfrågningsunderlaget innehålla uppgifter om hur många av respektive artikel och storlek som förväntas levereras under ett år, antingen från nuvarande leverantör eller genom uppskattning.

Det bör även framgå:

- antal bäddar samt antal ombäddningar per vecka
- antal avdelningar
- antal kg/artikeltyp.

Kundägda textilier.

Kundägda textilier är inköpta och ägs av kunden. Vi rekommenderar även här en debitering per levererad artikel. Priset på dessa artiklar bör därför efterfrågas som pris per styck per levererat antal under ett helt år. Kundägda textilier ska inneha tvättråd och klara industriell hantering. Vid användande av egna textilier är det viktigt att tänka på att det för kundens del blir en stor engångskostnad vid inköpstillfället. Det är även kunden som bestämmer när kassation av gamla textilier ska ske.

Förfrågningsunderlaget bör innehålla:

- specifikation på kundägda artiklar, inkl artikeltyp och storlek
- uppskattad tvättvolym per artikel under ett år.

5. Övrigt

- Prisjusteringsklausul
- Utveckling under avtal
- Mervärdestjänster

Prisjusteringsklausul.

Vi rekommenderar att prisjustering sker årligen enligt SCB:s Tvätt- och textilserviceindex. Basmånad för prisjustering ska regleras i avtalet, för att undvika missförstånd. Viktigt att välja en basmånad som ger tillräcklig tid för justering. Tänk på att index för månad 1 blir tillgängligt först i slutet av månad 2.

Utveckling under avtal.

Tänk på att ta med avtalsparagraf som gör det möjligt för leverantör och kund att under avtalets gång göra förändringar i erbjudandet baserat på utveckling inom branschen. Ett nära utvecklingssamarbete under avtalets gång leder till både en effektivare och miljövänligare service.

Mervärdestjänster.

Textilservice handlar inte bara om att tvätta och leverera lakan och arbetskläder. Det finns även en rad olika mervärdestjänster som gör att ni får ut det mesta och det bästa ur er service. T.ex. ett [plaggdistributionssystem](#) som förenklar den interna logistiken av arbetskläder och dessutom håller svinnnet nere. Eller varför inte låta leverantörens personal ta hand om all upppackning och beställning av textilierna? Fundera på vad er verksamhet har nytta av!

Vill du veta mer?

Vill du få kontakt med våra anbudsexperter, maila till affarsstod@textilia.se.

Du kan även prenumerera på vårt nyhetsbrev [PURE Magazine - ett nyhetsbrev om framtidens textilservice](#).

- Krönikor
- Best-practices från våra kunder
- Blogginlägg
- Tips & råd

Textilia Tvätt & Textilservice AB, Box 1544, 701 15 Örebro
Tel: 0771-21 23 00 • E-post: info@textilia.se • Webb: www.textilia.se